

СЕПТИКОПІЄМІЯ У НЕТЕЛЕЙ: етіологія, патогенез і лікування

Г. М. КАЛИНОВСЬКИЙ, професор
А. С. РЕВУНЕЦЬ, викладач
В. В. КАРПЮК, асистент
В.Б. ЛАЙЧУК, студент
Державний агроекологічний університет

Захворювання з ураженням пальця і, перш за все, ратиць найчастіше трапляються у корів. За інфекційної патології воно може виникати незалежно від пори року при будь-яких умовах утримання, а за незаразної — переважно через відсутність активного моціону при високонцентратному типі годівлі. Ми спостерігали ураження кінцівок у закуплених у Німеччині нетелей чорно-рябої породи в останній місяць тільності і після отелення.

МЕТА РОБОТИ – вивчити етіологію та патогенез захворювання, провести лікування хворих і розробити заходи його профілактики.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ РОБОТИ. Дослідження проводили на 87 тваринах, яких утримувати в одному приміщенні.

Методи роботи включали: вивчення анамнезу, клінічне обстеження, консервативне та оперативне лікування хворих корів. Залежно від тяжкості перебігу їх розподілили на 3 групи — по 11 голів у

кожній. Для лікування коровам першої групи на ратиці накладали пов'язку з дьогтем, другої – з фракцією ASD-3. третьої — з 10%-ю іхтіоловою маззю. Пов'язку міняли кожні 3—5 днів до видужування тварин. У всіх корів розчищали ратині, ретельно висікали некротизовані тканини. Абсцеси і флегмони розтирати, ексудат і змертвілі тканини видаляти, порожнини промивали 0,25%-м розчином новокаїну з антибіотиками і пухко дренивали бинтами.

Флегмона в ділянці стегна

просоченими синтоміциновою емульсією сумісно з антибіотиками. Всіх корів два рази у день виганяли на прогулянку, тож вони чотири рази проходили через формалінову ванну або добре зволожений 10%-м розчином формаліну килимок.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Із анамнезу встановлено, що нетелей на фермі, звідки їх завезли, утримували безприв'язно з вільним моціоном у загонах. У господарстві цих тварин поставили на прив'яз у приміщення з вимощеними кахлевою плиткою стійлами. За 5 міс. перебування у господарстві із 100 тварин захворіло 33. Перші ознаки хвороби виявили на 20-й день їх утримання в господарстві. Захворювання протікало з ураженням кінцівок і проявлялося частим переступанням, важким вставанням, кульгавістю, виникненням флегмони й абсцесів у різних ділянках тіла, пододерматитом. Консервативне лікування із застосуванням мазей місцево, антибіотиків внутрішньом'язово, суміші розчинів кальцію хлориду і глюкози внутрішньовенно позитивного терапевтичного ефекту не дало, із 33 хворих 17 було вибракувано і здано на забій.

При клінічному обстеженні 77 тварин було виявлено 33 хворих, у т.ч. з діагнозом абсцедивна флегмона в ділянці стегна — 7, лопатки — 5, флегмона вінчиків обох пальців лівої тазової кінцівки — 17, правої — 2, двох пальців обох кінцівок — 3,

пододерматита м'якуша і підшви — 18, у т.ч. правої тазової — 2, лівої — 9, обох кінцівок — 7, синовії — 5, ендометрит — 25, мастит — 23. Всі тварини мали пролежні різної форми і величини на зовнішній поверхні заплеснових суглобів обох або однієї кінцівки. У 15 корів водночас було діагностовано флегмону вінчика, гнійний пододерматит, абсцедивну флегмону в ділянці стегна і пролежні.

Захворювання корів з одночасним виникненням гнійних процесів у багатьох органах є свідченням розвитку і наявності в організмі септикопемії.

Показники загального стану тварин, температура тіла, пульс і дихання за час спостережень буди в межах норми, що вказувало на низьку резистентність хворих. При розтині абсцесів виділявся гнійний екссудат, властивий для збудників гнійної інфекції, великі згустки фібрину та широкі лоскути некротизованих фасцій і м'язів.

При флегмоні вінчика рогова

капсула в ділянці міжратичної щілини і вінчикового краю відділялась від основи шкіри глибоким циркулярним каналом.

Ріг підшви по білій лінії та на межі підшви і м'якуша мав глибокі тріщини і канали. Вони були заповнені зруйнованим рогом і гноем, при видаленні яких оголювалась некротизована основа шкіри.

Перебіг гнійно-катарального ендометриту характеризувався значним виділенням екссудату з неприємним запахом при коливанні в фізіологічних межах температури тіла, пульсу і дихання.

Оскільки захворювання виникало в останній місяць тільності, коли маса

Флегмона вінчика

Гнійний пододерматит

нетелей і навантаження на несучу поверхню підшви ратиць були найбільшими, ми припустили, що відсутність моціону (основним фактором, який обумовив виникнення захворювання. Для підтвердження цього ми вимірили площу підшви ратиць і визначили масу тіла тварини, котра припадає на 1 см^2 їх площі. Встановлено, що площа підшви ратиць грудних кінцівок дорівнює $130 \pm 5 \text{ см}^2$, тазових — $107 \pm 5 \text{ см}^2$.

При масі хворої нетелі 572 кг на 1 см^2 площі ратиць припадало 20 кг 360 г маси тіла, а після отелення — 19 кг 945 г.

Відомо, що кровообіг у венах кінцівки значною мірою здійснюється під впливом роботи м'язів, руху суглобів, сухожиль, фасцій та апоневрозів. Механізм будови пальця сприяє кровообігу в ратицях [1, 2].

Утримання нетелей на прив'язі у стійлах з кахлевою підлогою та інтенсивне збільшення їх маси тіла спричинили виникнення ►

застійної гіперемії й властивих їй набряку основи шкіри облямівки і вінчика, м'якуша і стінки ратиць, а також тріщин та лімфорагії. Потрапляння в уражені ділянки основи шкіри збудників неспецифічної гнійної інфекції викликало розвиток запального процесу, який проявився флегмоною вінчика, гнійним пододерматитом (ламінітом, коронітом).

Внаслідок отелення матка і молочна залоза стали «locus minoris resistentia», і в них при явищах септицемії й піємії розвинулися запальні процеси.

Вважаємо, що основним чинником у патогенезі захворювання була різка зміна умов утримання і збільшення маси нетелей, оскільки маса плодів в останні два місяці плодоношення збільшується на 76%.

ВИСНОВКИ

І. Основними причинами захворювання корів у господарстві були утримання на прив'язі у станках з підлогою, вистеленою кахлевою плиткою, збільшення маси їх тіла в останні два місяці тільності, внаслідок чого на

вантаження на 1 см² площі підошви зросло до 20 кг 360 г. Це призвело до явищ застою в основі шкіри ратиць, виникнення гнійного пододерматиту, флегмони вінчика і м'якуша.

2. Гострий перебіг захворювання, викликаного збудниками неспецифічної хірургічної інфекції при зниженій резистентності організму, обумовив виникнення септикопемії з розвитком флегмони у різних ділянках тіла, ендометриту і маститу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисевич В.Б. Строение, функция и метаболизм копытца крупного рогатого скота // Лекции для студентов стационарного и заочного отделений ветеринарного факультета. — К.: Укр- Н И ИНТИ, 1980. - 30 с.

2. Панько І.С., Власенко В.М., Издепський В.Й. та ін. / Загальна ветеринарна хірургія. — Біла Церква, 1999. — 264 с.

РЕЗЮМЕ

Септикопиемия у нетелей: этиология, патогенез и лечение. Г.М.Калиновский,

А.С.Ревунець, В.В.Карпюк и др.

У завезенных в хозяйство нетелей, которых содержали на привязи в станках, выстеленных кафельной плиткой, на 20-й день возникло заболевание с повреждением копытца, что со временем обусловило развитие гнойного пододерматита, флегмоны венчика и мякиша, метастазы в мягкие ткани бедра, матки и вымени. Описано течение заболевания и его лечение.

* * *

For delivered in facilities cows those not homed which one are put on fasten in machine tools with laid out kafel by a floor, for 20 days there was a disease with a lesion of hoof which one in due course was exhibited purulent pododenmatitis, phlegmon of a crown and softer and metastasizes in mild tissues of a femur, uterus and uber. The flow of diseases and medical treatment are described.